

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus XIV. Argumentum. Cappellania ex lege foundationis, an, & quandò dicatur Sacerdotalis, & an Cappellano laboranti morbo Paralytico, possit concedi facultas celebrandi Missam, ad quam teneatur, cum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

fas, quæ optimè declarat hanc fuisse mentem Fundatoris, non gravandi scilicet Cappellanos quotidiana applicatione pro ejus Anima. *Lotter. de re benef. lib. 1. q. 29. num. 160.*

Ad secundum -- *Negativè*; quia cum Fundator esset laicus, & sic verifimiliter ignarus feriarum, & dierum, in quibus in Calendario sit Officium de Feria, nomine dierum ferialium non præsumitur intellexisse de illis tantum diebus, in quibus in Calendario dicitur de ea; attento præcipuè pingui stipendio unicuique ex dictis Cappellanis assignato, dum uni assignavit annua scuta centum, alteri annua scuta quinquaginta, aliàs cum singulo mensu pauci, aut nulli adsint dies, in quibus sit Officium de ea, nunquam, aut paucis diebus applicarentur Missæ.

Ad tertium dicebam; teneri applicare omnibus diebus, quibus celebrari possunt Missæ Defunctorum; cum nomine dierum ferialium vulgariter veniant illi dies, in quibus celebrari valent Missæ Defunctorum, quæ dici possunt quocumque die, præterquam in Festis duplicibus, & Dominicis.

Sacræ verò Congregationi in *Ferrariensis applicationis Missarum dicta die 26. Martii 1718.* non sine magna Votorum scissura placuit supradictis dubiis respondere; Ad primum *Affirmativè*, in reliquis *Satis provisum*.

ARGUMENTUM.

Cappellania ex lege foundationis an, & quando dicatur Sacerdotalis; & an Cappellano laboranti morbo Paralytico, possit concedi facultas celebrandi Missam, ad quam teneatur; cum assistentia Sacerdotis?

SUMMARIUM.

- 1 Verbum Sacerdos in lingua latina prolatum venit solum ille, qui est constitutus in ordine Presbyterali, secus si sit prolatum in lingua Italica, & vulgari.
- 2 Ex sola lege foundationis quod Cappellanus celebret Missam, an Cappellania sit Sacerdotalis? & num. 18.
- 3 Cappellanium esse Sacerdotalem, an, &

quando probatur ex subsequuta observantia? & num. 20.

- 4 Cappellania, aut beneficia simplicia de jure communi qualitatem Sacerdotalem non requirunt? & num. 22.
- 5 Ad effectum cognoscendi qualitatem Cappellaniarum voluntas Fundatoris est attendenda.
- 6 Cappellania non dicitur Sacerdotalis ex quacumque expressione Sacerdotis per Fundatores facta in limine foundationis.
- 7 Verbum Sacerdos stare potest demonstrativè, & qualificativè, & quando his modis stare dicatur? Vide ibi, & num. 17.
- 8 Verbum Sacerdos sicut demonstrativè, Cappellania non est Sacerdotalis; secus sicut qualificativè; & num. 9. *Intellige, ut ibi.*
- 10 Cappellania quando dicatur actu, & quando habitu Sacerdotalis? Vide ibi, & num. 12. usque ad 16.
- 11 Qualitas à Fundatore requisita ante præsentationem concurrere debet de tempore præsentationis.
- 19 Cappellania semper præsumitur simplex, & non Sacerdotalis, si desint verba præceptiva celebrandi per se ipsum, aut prohibitive celebrandi per alium? & num. 23.
- 21 Cappellano laboranti continuè morbo Paralytico non est concedenda facultas celebrandi Missam cum assistentia Sacerdotis.
- 24 Ab onere residendi in Ecclesia non infertur Cappellanium esse Sacerdotalem.
- 25 Cappellanium non esse Sacerdotalem probatur ex observantia.
- 27 Observantia pro qualitate Sacerdotali, ex quibus actibus non dicatur.
- 18 Reservato Jure patronatus pluribus uti universis, hoc residere dicitur penes ipsam universitatem, & non penes quamlibet Personam singulariter sumptam.
- 29 Negligentia præsentati inroducendo nominationem Patroni, non præjudicat hujus quasi possessioni ex impleta præsentatione quasita.
- 30 Reservato Jure patronatus Rectori, & Parochianis duæ voces æquales constitutæ dicuntur? Amplia, ut num. 31.

CASUS XIV.

Instituit quidam Pius Fundator Cappellanium in Ecclesia A. jussitque ad eam nominari Sacerdotem, qui celebrare quotidie

tidie debeat Missam pro ejus Anima; Cappellania hæc retro actis temporibus fuit possessa, & à Sacerdotibus, & à Clericis; Modernus autem Cappellanus laborans morbo paralytico cupit de consensu Patroni illam resignare favore sui Nepotis Clerici; sed dubitans Cappellanium esse Sacerdotalem, ac proinde illius resignationem fieri non posse favore simplicis Clerici quærit.

Primo: *An hujusmodi Cappellania sit Sacerdotalis. Et quatenus Affirmativè.*

Secundò: *An possit ei concedi facultas celebrandi Missam cum assistentia Sacerdotis.*

Quoad Primum, primo aspectu apparet Cappellanium, ex dispositione Fundatoris esse Sacerdotalem, hic enim, in limine reservationis Jurispatronatus injungendo Patrono nominare Cappellanium, usus est termino *Sacerdotis*, non in idiomate italico, sed in lingua Latina, ibi: *justitque ad eam nominari Sacerdotem.* Adeòque præsumitur voluisse qualificare Cappellanium, qualitate Sacerdotali, & eam esse Sacerdotalem; dum nomine *Sacerdotis* in lingua Latina prolato verè, & propriè venit solum ille, qui est in ordine Presbyterali constitutus; ad differentiam nominis *Sacerdotis* in lingua Vulgari, & Italica prolati, quòd est aptam comprehendere Clericos etiam in Minoribus constitutos, ut animadvertitur per *Card. de Luc. de benef. disc. 61. num. 11., & disc. 96. num. 16., & seq. Rot. decis. 496. num. 8. p. 1., & decis. 216. num. 3. p. 2. rec.*

2 Fortius animadvertendo, quòd ultra vocabulum *Sacerdotis* in lingua Latina idem Fundator adhibuit etiam terminum *celebrare*, voluitque Cappellanium quotidie celebrare Missam pro ejus Anima; celebratio autem expleri non potest per simplicem Clericum, nec huic convenire; sed essentialiter requirit Ordinem Sacerdotalem; ut in terminis similis dispositionis expressè tuetur *Lambertin. de Jurepat. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 27. num. 9., ibi: Sequitur ergo, quòd ex sola lege in Fundatione apposita ut presentandus ibidem celebret Missam, licèt non exprimat, quòd sit Sacerdos, dicitur Cappellania Sacerdotalis. Amostaz. de caus. p. lib. 3. cap. 5. num. 9. & 10. Barbof. de offic. & potest. Episcopi alleg. 24. num. 37. p. 2. Garz. de benef. p. 7. cap. 1. nu. 58. Rot. decis. 416. num. 3. p. 1. rec.,*

& decis. 248. num. 1., & decis. 263. num. 2. coram Emerix. Jun. & in Tyburtina Cappellania 16. Martii 1711. §. De quibus autem coram Eminentiss. Priol.

3 Quòd confirmat etiam subsequuta observantia; dum additam Cappellanium nominati fuerunt Sacerdotes, quæ observantia videtur concludere, & firmare Cappellanium esse Sacerdotalem. *Card. de Luc. de benef. disc. 61. num. 13. Rot. decis. 53. num. 11., & seq. coram. Merlin. & decis. 522. num. 16. p. 18. rec. maxime si sit proxima Fundationi; nimirum si ipsemet fundator, aut Patronus ejus successor, primo nominaverit ad Cappellanium aliquem actu Sacerdotem; Lotter. de re benef. lib. 2. q. 47. num. 29. & seq. Rot. decis. 825. num. 22. coram Merlin., & in Melphicten. Beneficii 21. Junii 1712. §. Atque hæc coram R. P. D. Lancetta.*

4 His tamen omnibus post habitis arbitrator hujusmodi Cappellanium non esse Sacerdotalem non solum ex Generali juridica præsumptione excludente in Cappellaniis, & Beneficiis simplicibus qualitatem Sacerdotalem, cum qua Fundator semper præsumitur, se uniformare voluisse donec contrarium probetur *Card. de Luc. de benef. disc. 16. num. 3. Adden. ad Pamphil. decis. 99. num. 7. Rot. decis. 825. num. 2. coram Merlin., & in Melphicten. Beneficii 26. Junii 1711. §. Occasionem coram Eminentiss. Priolo, & 21. Junii 1712. §. Juris namque coram R. P. D. Lancetta.* Verùm etiam ex ipsamet dispositione Fundatoris; quæ ad effectum cognoscendi qualitatem Cappellaniarum principaliter venit attendenda juxta *Rot. in Gerunden. Beneficii 8. Martii 1697. §. Neciterum coram bon. mem. Muto, & in Rhegien. Jurispatronatus 16. Januar. 1708. §. Quòd autem coram bon. mem. Molines.*

6 Pro cujus veritatis assecutione presupponendum est, non ex quacumque expressione, & nuncupatione *Sacerdotis* per Fundatores facta in limine fundationis Cappellaniarum hæc constitutæ dicuntur in statu Sacerdotali; ut optime animadvertit *Rota in Tridentina Cappellania 5. Aprilis 1715. §. Negocium coram. R. P. D. Cerro.*

7 Sciendum est enim quòd verbum *Sacerdos* stare potest demonstrativè nimirum ad designandam solum qualitatem muneris exercendi, seu ad explicandum onus Missarum,

farum, & stare potest *qualificativè*, ad qualificandam Personam Cappellani, seu Beneficiati. Dicitur autem stare *demonstrativè* quando desunt verba præceptiva celebrandi per se ipsum, vel prohibitive nè Missæ per alium celebrari valeant; E contra dicitur stare *qualificativè* quando ad sunt hujusmodi verba præceptiva celebrandi per se ipsum, & non per alium; aut alia similia; juxta Doctrinam, & Theoricam *Lapi alleg. 35.*, quàm amplexa est S. Rota in magistrali decisione 825. num. 4. & seqq. coram Merlin. & in *Melphicitan. Beneficii 26. Junii 1711. S. cum enim coram Eminentiss. Priolo, & 21. Junii 1712. S. Juris namq. coram R. P. D. Lancetta; & in Tridentina Cappellania 5. Aprilis 1715. S. Negocium coram R. P. D. Cerro; & in Cremonen. Beneficii 4. Febr. 1715. S. Ex instrumento coram eodem.*

8 Si verbum *Sacerdos* in limine foundationis Cappellaniæ stet *demonstrativè*, Cappellania non est sacerdotalis, sed simpliciter Clericalis, & conferri potest simplici Clerico, imò, & puero post decimum quartum annum, qui Missas celebrari facere potest per alium, ut notant *Sanchez consil. moral. lib. 7. cap. 3. dub. 48. num. 14. Lapi. d. alleg. 35. num. 2. & alleg. 117. nu. 2. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. Gloss. 5. nu. 26. Amstaz. de caus. piis lib. 3. cap. 2. num. 43. Lara de annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 7. num. 7. Pignattell. consult. 2. nu. 16. tom. 7. Rot. in Romana Cappellania apud Marchesan. de commission. p. 1. tom. 1. num. 1. & seqq. pag. 140., & in d. Cremonen. Beneficii S. Ex instrumento hic impressa.*

9 Si verò stet *qualificativè* Cappellania dicitur Sacerdotalis. *Pignattell. consult. 2. num. 18. tom. 7. Saminat. contro. 38. num. 35. Garz. de benef. p. 7. cap. 1. nu. 98.* cum hac differentia, quòd si stet *qualificativè*, seu ad qualificandum Cappellanum, de tempore vacationis; aut nominationis, seu Institutionis, Cappellania dicitur Sacerdotalis actu; si vero stet *qualificativè* de tempore prosecutionis, seu posteriori ad nominationem, vel institutionem Cappellania dicitur Sacerdotalis habitu; seu non requirit ad sui possessionem, quòd quis habeat ordinem Sacerdotalem, sed satis est quòd sit habilis ad illum accipiendum, & tenetur illum recipere, quàm citius potest; temporis

Pars II.

bus tamen competentibus.

10 Sic si Fundator disponat præsentandum esse ad Beneficium aliquens de Familia A., si contingat illum fieri Sacerdotem, in hoc casu, quia Fundator supposuit Sacerdotium præcedere debere ipsam electionem, seu præsentationem; Beneficium dicitur Sacerdotale actu *Rocc. disput. jur. cap. 190. num. 13. Rot. coram Emerix Jun. decis. 263. num. 8. & seqq., & decis. 148. num. 1. & decis. 278. num. 3., & decis. 364. num. 1., & decis. 871. nu. 1. coram Scraph. & decis. 216. num. 2. p. 2. & decis. 607. num. 15. p. 18. rec., & in Rbegien. Jurisprutronatus 16. Januar. 1708. S. Quòd autem coram bon. mem. Molines; adeò ut non potest quis illud obtinere, nisi de tempore, præsentationis sit actu Sacerdos, quia*

11 qualitas à Fundatore requisita in Persona præsentanda ante præsentationem, concurrere debet de tempore præsentationis, juxta *Abb. in cap. cum in cunctis S. Inferiora num. 10., & seq. de Elect. Vivian. de Jurepat. p. 2. lib. 8. cap. 7. num. 49., & alios apud Rot. in Gerunden. Beneficii 3. Junii 1712. S. Objectum coram R. P. D. Falconerio.* Si à Testatore ita fuerit dispositum -- *Per cio hà ordinato, che se vi sarà qualche Sacerdote della Famiglia A. e sufficiente di Dottrina, che quello sia e debba essere eletto a tal beneficio, e non essendovene de' sufficienti nella detta Famiglia, ha dato la facoltà a i Patroni di poter eleggere uno sufficiente -- Beneficium dicitur actu Sacerdotale, ut fuit resolutum à Sac. Congregatione Concilii in Tridentina Benefi-*

13 *cii 5. Junii 1688. Si in Instrumento Foundationis legantur hæc verba -- Il Cappellano non possa partire, ne lasciare di celebrare le Messe -- In permissione discedendi -- Sia obligato lasciare un'altro Sacerdote in vece sua, quale debba celebrare le Messe per lui -- Essendovi Preti della casata A. si debba dare à loro, altrimenti a i Preti della casa B. -- Cappellania, est Sacerdotalis actu, juxta resolutionem ejusdem Sacra Congregationis in Interamn. Cappellania 3. Febr. 1685. Si Beneficium sit fundatum cum verbis -- E sse debeat in perpetuum Beneficium Sacerdotale &c. Institui debeat Presbyter idoneus -- Est actu Sacerdotale, nec ejus est capax ille, qui infra annum promoveri non potest, ut resolvit d. S. Congregatio in Dubium Beneficii 8. Maji 1677.*

L 22

Bar-

Barbos. ad Concil. sess. 25. de reform. cap. 5. num. 9. adden. ad Buratt. decis. 21. nu. 28.

- 15 Si Fundator disponat -- *che essendoci Sacerdoti della Famiglia A. per linea masculina, in tal caso vuole che succeda nella Cappellania, e non essendoci per detta linea, vuole che succeda per linea feminina col peso suddetto, intendendo che sia Sacerdote, e non altrimenti* -- Cappellania dicitur actu Sacerdotalis, ut fuit resolutum à d. Sacra Congregatione in *Nepefina Cappellania* 27. Maji 1713. ad Primum. Si Testator demandet erectionem Cappellaniae; & cum erigat nunc pro tunc, quando e. g. Tizio sarà arrivato all'età di celebrare il S. Sacrificio; Cappellania, non est actu, sed habitu Sacerdotalis, ut in responsione, ad Sacerdotem resolvit eadem S. Congregatio Concilii in *Romana Cappellania* 12. Maji 1714.

- 17 Præsupposita hujusmodi Doctrina in casu præsentis Verbum *Sacerdos* in limine foundationis Cappellaniae à præfato Fundatore expressum stat demonstrativè ad designandam solam qualitatem muneris exercendi; & non qualificativè ad qualificandam Personam illud exercere debentem, cum desint verba præceptiva celebrandi per se ipsum, & prohibitiva celebrandi per alium, aut alia æquipollentia, adeoque Cappellania hæc est simplex, & non Sacerdotalis, juxta auctoritates superius relatas §. *Si verbum*; quibus addo *Lotter. de re benef. lib. 2. q. 47. n. 37. Pignattell. consult. 2. num. 16. in fin. tom. 7.*, ibi -- *Quando enim dicitur quod eligatur Sacerdos, qui Missas celebret, non designatur qualitas pro idoneitate eligendi sed qualitas muneris exercendi, & idcirco non requiritur quod sit actu, vel potentia Sacerdos* -- *Rot. decis. 825. num. 12. coram Merlin.*; & in *Melphicten. Beneficii* 26. Junii 1711. §. *Cum enim*, & §. *Hinc coram Eminentiss. Priolo*; & 21. Junii 1712. §. *Juris coram R. P. D. Lancetta*, & in *Tridentina Cappellania*. 5. Aprilis 1715. §. *Negotium coram R. P. D. Cerro*; & *Cremonen. Beneficii* 4. Febr. 1715. §. *Ex instrumento, coram eodem hic impress.*

- 18 Nullatenus attento, quod ultra verbum *Sacerdos* idem Fundator usus fuerit etiam verbo *celebrare*; quia hoc non obstante adhuc Cappellania non est Sacerdotalis, juxta sensum Sac. Congregatio-

nis Concilii in *Romana celebrationis* 20. Novembris 1674. ubi non obstante, quod Fundator dixerit -- *che il Cappellano debba dire le Messe* -- Responsum fuit, quod Cappellania non sit Sacerdotalis; Ratio est, quia Fundatores hujusmodi Cappellaniarum non præsumuntur respicere ad aliud, quam ad celebrationem Missarum, & suffragia pro eorum animabus, volentes scilicet opus operatum, & non opus operantis, ut advertit *Pignattell. d. consult. 2. num. 15. Rot. decis. 535. sub num. 27. & seq. par. 19. recent.* Ideoque Cappellania semper præsumitur simplex, & non Sacerdotalis, nisi, ut dixi, concurrant verba -- *celebret per se ipsum* -- seu injungatur onus Cappellano celebrandi per se. *Lap. d. alleg. 35. Rot. decis. 747. num. 7. coram Cerro, & decis. 13. num. 12. coram Bichio, & decis. 84. num. 9. coram Priolo*, & juxta resolutiones Sac. Congregationis Concilii in *Mediolanen. Cappellania* 23. Febr. 1699. & in *Pranesina* 28. Julii 1662. Vel removeatur facultas celebrandi per alium, vel ubi Testator jussit celebrare Missas per Sacerdotem de sua familia si talis reperitur Sacerdos, minus substituat Sacerdotem de alia familia, ut apud *Rocc. disput. jur. d. cap. 190. num. 12. & seq.*, & in aliis casibus apud *Pignattell. d. consult. 2. num. 14.*

- 20 Nec urget animadversio, quod ad dictam Cappellaniam pluries præsentati fuerunt Sacerdotes; ex his enim actibus deduci non potest observantia, nec in linea præscriptiva, nec in linea interpretativa; non quidem in linea præscriptiva, quia ad hunc effectum requiritur, quod semper, & per centenariam præsentati fuerint Sacerdotes ad dictam Cappellaniam cum subsecuto effectu, juxta *Rot. in Baren. Beneficii* 1. Decembris 1713. §. *Augebatur coram Eminentiss. Scotto*. Et non sufficit, quod quandoque fuerint præsentati Sacerdotes; quia hoc evenire potuit per accidens, nimirum ex eo, quia præsentati erant Sacerdotes per accidens, qui quidem aspirare possunt ad Cappellaniam Clericalem; vel ex eo, quia ipsi in concursu Clericorum, fuerunt ab Episcopo præelecti per viam gratificationis, ut optimè *Rot. in Melphicten. Beneficii* 26. Junii 1711. §. *Sed neque coram Eminentissimo Priolo*, immo cum dicta Cappellania fuerit

rit etiam possessa à Clericis, dicenda est Clericalis, juxta *Rot. in dicta Melphiten. §. Minus*. Nec in linea interpretativa etiam si sit proxima foundationi; quia potest dari casus, quòd prima nominatio Sacerdotis sit tribuenda privilegio consanguinitatis, ex eo quia ad Cappellaniam fuerit primò præsentatus consanguineus, qui per accidens erat Sacerdos; & non sit necessariò referibilis ad prærogativam Sacerdotii, ut bene *Rot. in Tridentina Cappellania 5. Aprilis 1715. §. Quin. oppositum coram R.P.D. Cerro*.

21 Descendendo verò ad secundum Dubium censeo respondendum, supposita qualitate Sacerdotali præfatæ Cappellaniæ; & quòd dictus Cappellanus teneatur celebrare Missas, non posse huic concedi facultatem celebrandi cum assistentia Sacerdotis; Morbus enim paralyticus, quo laborat idem Cappellanus est frequens, & continuus, & consequenter ei deneganda venit facultas celebrandi Missam cum assistentia Sacerdotis, quæ concedi non solet, nisi quando morbus est rarò contingibilis, & non frequens, juxta *Text. in Can. Illud 7. q. 1.*, ubi dicitur non admitti Sacerdotem adiutorem, quando frequens, & continuus est morbus Celebrantis, & juxta *glos. in Can. Communiter verb. de iis dist. 33.*, & ita novissimè resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii in *Civitate Castellana 21. Maji 1718.* ubi cum quidam Sacerdos Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Civitatis Castellanae fuerit ab Ordinario suspensus à celebratione Missæ propter morbum paralyticum quo laborabat, supplicavit pro facultate celebrandi Missam cum assistentia Sacerdotis; & proposito dubio -- *An Oratoris precibus sit annuendum* -- Respondit -- *Negativè*.

R. P. D. C E R R O.

Cremonen, Beneficii.

Luna 4. Februarii 1715.

EAdem justificatio litterarum Apostolicarum obtentorum per Abbatem Valentinum Ceriolum uti præsentatum à moderno Præposito Parochialis Ecclesiæ S. Lucae Cremonæ cum derogatione alterius medietatis vocis Patronorum, quæ sub die 9. Martii anni præteriti coram
Pars II.

R.P.D. meo Lancetta obtinuit, ut pro illarum executione rescriberetur; Promeruit *hodie*, ut delegata mihi à Signatura Justitiæ nova Causæ cognitione cum clausula -- *Alteri, qui ad legitimam* -- Domini censuerint *procedendum esse ad legitimam earundem litterarum executionem*, quæ ex speciali judicii privilegio retardari non debet nisi exceptionibus undique convincentibus, ac inficientibus ipsarum substantiam ex relatis in *Composellana Parochialis 8. Junii 1696. §. Justificatio coram Reverendissimo Molines Decano*.

Cujus profecto ponderis non sunt illæ, quæ denuò afferbantur ab informantibus pro Jacobo Marengo eo tendentes, ut reportatas litteras Cerioli labefactas ostenderent duplici vitio obreptionis, & subreptionis, altero scilicet ob reticentiam veri, ex quo impetrans non expresserit Summo Pontifici controversum Beneficium esse Sacerdotale, nec Jacobum compræsentatum esse etiam Compatronum; Et altero ob expressionem falsi, quia exposuit, se fuisse nominatum à medietate Patronorum, quando Præpositus dictæ Ecclesiæ Parochialis, vel non est Patronus, vel de per se constituere non potest Vocum medietatem; Nam sermonem ordiendo à qualitate Sacerdotali, distat longo intervallo, quod ea impressa dici possit in hoc Beneficio, quod tam nitidè Jacobus probare cogebatur, non solum quia sub ista obreptione impugnat litteras obtentas pro Præsentato, sed, & fortius quia in oppositum urget juris regula Cappellaniam simpliciter Clericalem præsumens, nisi Fundator contrarium expresserit verbis non aptis recipere alium diversum sensum, quam Sacerdotii actualis juxta plenè relata *Sanchez. consil. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 48. num. 14.* cum aliis *per Rota in Melphiten. Beneficii 21. Junii 1712. §. Juris namque & 5. Decembris ejusdem anni §. Et sanè coram R.P.D. meo Lancetta*.

23 Et instrumento enim foundationis nil aliud colligitur. quam nominatio Sacerdotis, & Præbyteri sub certo Missarum onere, quæ sanè ubi non adsint, vel verba præceptiva celebrandi per se ipsum, vel prohibitiva celebrandi per alium continere non valent Beneficium Sacerdotale,

Z z z 2 le,

le, quia adjecta censetur ad demonstrandum instrumentum, non autem qualificativè ad personam Sacerdotis pro celebratione Missarum, in qua plusquam opus operantis consideratur, opus operatum, ut ex originali doctrina, quæ tribuitur, *Lap. alleg. 35.* fuit semper constans opinio nostri Tribunalis, prout de verbo *Presbyteri* videre est *coram Mantica decis. 129. num. 2. & coram Merlin. in celebri dec. 825. num. 12.*, & in *Melevitana Beneficiorum* 16. Junii 1710. §. *Neque pramissis coram R. P. D. meo Falconerio*, & de altero *Sacerdotis* legitur firmatum *coram Buratt. decis. 82. num. 2. & seq. & coram Priolo decis. 41. num. 11.*, & *coram Emerix jun. decis. 322. num. 2.*, & in *Ortonen. Beneficii* 20. Martii 1708. §. *Parum coram R. P. D. meo Scotto*, & 10. Junii 1710. §. *final. coram Eminentiss. D. Card. de Polignac*, & in *Melphicten. Beneficii* 26. Junii 1711. *coram Eminentiss. D. Card. Priolo*, & 21. Junii, & 5. Decembris 1712. *coram R. P. D. meo Lancetta*; Eademque sententiam amplexa fuit Sacra Congregatio Concilii, ut refert *Pignattel. consult. 2. num. 6. & seqq.* quinimo etiam si Fundator per plures vices verba *Sacerdotis* geminaverit, ut de verbis -- *si debba eleggere un Prete Sacerdote* eadem Sacra Congregatio in *Nepefina Cappellania* 16. Novembris 1708. in *responsione ad primum*, & de casu ubi per septem vices dictum fuerat *ab uno Sacerdote de familia, quatenus adst. sin minus ab aliis Sacerdotibus, qui quidem Sacerdotes sint Cappellani* -- censuit Cappellaniam non esse Sacerdotalem, in *Tyburina Cappellania* 9. Decembris 1690. penès *Mona-cell. in formular. par. 2. tit. 15. formul. prima num. 17.*

Quin contraria Fundatoris voluntas suaderi valeat ex facultate specialiter impartita Cappellanis celebrari faciendi Anniversarium, missasque privatas, quoties legitimo impedimento essent detenti: Ultra quod enim dictum arbitrium, celebrari faciendi non fuit semper restrictum ad solum casum impedimenti, dum subsequentibus verbis datum legitur indefinite ibi -- *celebrare, seu celebrare facere*, à qua posteriori parte bene declaratur etiam prima, ubi Fundator facultatem concesserat celebrandi per alium in casum impedimenti juxta regulam, *Text.*

in l. si servus §. finali, & in *l. quod filio in princip. ff. de legal. 1. Rota coram Emerix jun. dec. 1229. n. 12.*; Urg et nihilominus responsio data in *precedenti decisione*, *R. P. D. mei Lancetta*, quod scilicet ubi alia non adsint argumenta conjectura ipsa inefficax reputatur, ut Cappellania dicatur Sacerdotalis ex punctuali resolutione S. Congregationis Concilii 29. Maji 1699. *relata per Pignat. d. consult. 2. n. 10. tom. 7.*

24. Nec magis confert Fundatoris præceptum Cappellanis injunctum de residendo in Ecclesia, quia ut bene advertit *deciso antedicta S. Minus* ab onere residendi non bene infertur ad onus celebrandi per se ipsum, & residentia volita intelligitur non præcisè, sed causativè, ut præter auctoritates ibi allegatas tenent *Nicol. lucubrat. Canon. lib. 3. tit. 41. nu. 18. vers. sed dubium est, de Marin. resol. lib. 2. c. 39. num. 2. cum tribus seqq.* Absque eo quod residentia præcisè erui rite valeret à privatione Cappellaniæ illico comminata; Quoniam ab hujusmodi objecto facile posset expediri, animadvertendo residentiam in Ecclesia demandatam fuisse dumtaxat in testamento Anghinorii Fundatoris, neutiquam verò in ipsa Cappellaniarum fundatione, cujus unicè lex attendenda est, ut patet ex omnibus etiam statibus antecedentibus, in quibus residentia nec necessaria reputata fuit, nec umquam servata; Et nihilo tamen minus prædictum residendi onus examinando juxta disposita in testamento Fundatoris, nec in illo justa aliqua ratione probari potest, pœnam privationis appositam fuisse oneri residendi; Testator etenim postquam Cappellanis eligendis mandaverat implementum certi Missarum numeri, necnon residentiam in Ecclesia S. Lucæ, jussit deinde per separatam periodum -- *si Cappellanus cessaret adimplere ea omnia, & singula prædicta privatus esse intelligatur* -- quare fit evidens privationem injunctam non fuisse in pœnam non factæ residentia, sed ad plectendum Cappellanium deficientem in implemento Missarum, ac Anniversarii, ad quod uti præcedens; ac respiciens Fundatoris favorem referri debet verbum *prædicta* -- per regulam de qua *Barbos. dict. 395. num. 1. & seq. & Rot. dec. 153. nu. 30. & dec. 374.*

num. 24. par. 17. rec., & firmat *laudata decisio* §. *Pena*.

25 At si ista qualitas Sacerdotalis nec ex assistentia juris, nec ex lege foundationis Cappellaniæ sive tacita, sive expressa convinci ullo pacto valebat, penitus, penitusque excluderetur ex conformi observantia fidissima interprete essentia, & naturæ cujuscumque Beneficii, ut testatur *Rota in Melphicten. Beneficii 26. Junii* §. *At si adhuc coram Eminentiss. Priolo*, & 21. *Junii* §. *Atque hæc*, & 12. *Decembris 1712.* §. *Cum itaque coram R.P.D. meo Lancetta*, cum quibus transit *decisio*, quæ revidetur §. *Omnemque*; Siquidem constat ex statu anni 1594. ad hanc Cappellaniam uti vacantem per obitum Julii della Fossa simplicem Clericum præsentatum fuisse Georgium de Caballis; Anno 1621. per resignationem eam obtinuisse Honuphrium Camporeum simplicem Clericum sub expressione-- *de perpetuo simplici Beneficio Ecclesiastico per Clericos seculares obtineri solito*. Anno 1683. provifum fuisse per vacationem in Curia Franciscum Mariam à Porta; Ac de anno 1698. collatum fuisse à Sede Apostolica Carolo à Porta, quorum uterque erat simplex Clericus; sicuti alteram Cappellaniam erectam ex mandato ejusdem Fundatoris, & sub eadem verborum formula obtentam fuisse anno 1552. à Sede Apostolica per Joannem Clementem Schizzium simplicem Clericum, anno 1612. ob istius resignationem per Joannem Galeatium Schizzium, ac demum in ultimo statu anni 1695. illam impetrasse Jo: Baptistam Vicecomitem etiam Clericum simplicem, quam adhuc possidet.

26 Et ubi etiam urgentior addi velit observantia, ista nec deficit, optimèque resultat ex statibus pro utraque Cappellania firmatis pro simplici Clerico etiam in contradictorio judicio; Quandoquidem anno 1564. cum præsentatus fuerit ad Cappellaniam, de qua nunc est controversia, Paulus della Fossa, ac insuper gratiosam subrogationem reportaverit sub ea assertiva, quòd fervore devotionis accensus Clericali militiæ adscribi desideraret, licet simplex Clericus, Cappellaniam obtinuit in contradictione Alphonsi Paleotti Cooperatoris; Ac respectu alterius Cappellaniæ provifio per resignatio-

nem de anno 1650. Jo: Baptista Schizzio, non attentata contradictione Vicinorum facta coram Ordinario super illius incapacitate, ducta ab eo, quòd esset simplex Clericus, pronunciatum fuit pro validitate resignationis; Et de anno 1660. in eisdem fermè terminis, in quibus hodie versamur in concursu Pauli Rotæ Sacerdotis nominati per Vicinos, Joannes Baptista Ceriolus simplex Clericus à Præposito Ecclesiæ præsentatus promeruit sibi Cappellaniam adjudicari; Quæ quidem sic judicialis observantia omnem præcludit aditum diversimode naturam Beneficii interpretandi, non solum ob id, quòd in specie firmatum fuit in hæmet Cappellania, verum etiam ex eo, quòd judicatum reperitur iteratò in altera omnino consimili, cum ambæ procedant ab uno, eodemque Fundatore, & juspatronatus eadem structura verborum fuerit reservatum, ut dixit *Rota in Recanaten. Beneficii 20. Martii 1702.* §. *Quin relevet coram clar. me. Card. Caprara*, & *in Melevitana juspatronatus 13. Januar. 1708.* §. *Neque obstat coram ho. me. Omaña*.

27 In cujus quidem observantiæ sic stabilitæ concursu parum attendi promeruit contraria observantia pro qualitate Sacerdotali; Vel enim ista educi contendeatur, ex quo aliquando ad hanc Cappellaniam nominati fuerint Sacerdotes, & hoc nihil influit ad intentum, quia Sacerdotium rectè compatitur cum Clericatu, quòd efficit, ut Presbyteri, rectè adspirare queant ad Beneficium simpliciter Clericale per ea quæ notat *Ciarlin. contr. 201. num. 19.*, & approbavit, *Rot. coram Mant. decis. 129. num. 3. vers. nec ad rem*, & *coram Priolo decis. 34. num. 14.* & *coram Merlin. d. decis. 825. num. 23.*, & *in d. Melphicten. Beneficii 26. Junii 1711.* §. *Minus coram Eminentissimo Priolo*, & 11. *Junii 1712.* §. *Nec robur coram R.P.D. meo Lancetta*; Vel resultare prætendebatur ex dispensatione Apostolica obtenta ab aliquibus ex præsentatis, & cum hoc non evenerit ex eo, quòd nominati fuerint sub conditione præfatam dispensationem reportandi, ista impetrata dicitur ex proprio arbitrio, & ad majorem cautelam, ut respondit *Rota in Andrien. Canonatus 7. Maji 1706.* §. *Quod si coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen. cum aliis*

aliis in *præterita decisione* §. *Quin urgeat*; Vel demùm arguebatur ab enunciativa emissa anno 1617. occasione provisionis sequutæ in personam clar. mem. Card. Camporei; quod scilicet Beneficium erat Sacerdotale, non tamen personalem residentiam requirebat -- Et neque ex ea concluditur allegata qualitas Sacerdotalis, quia non emanaverit in præsentatione facta à Patronis, sed in provisione Apostolica sub incerta expressione facta ab eodem Cardinali per clausulam -- *sicut accepimus* -- quæ idcirco provisio ob deficientem informationem tam in Pontifice, quàm in Cardinali de jure est, ut immutare non dicatur verum statum Beneficii, ut docuit *Rot. cor. Dunozett. Senior. decis. 265. num. 4. & coram Priolo decis. 252. num. 11. & in rec. decis. 266. nu. 16. par. 15.* Quando de cætero, ut ex observantia elici rite possit, qualitas Sacerdotalis probandum necessariò esset, quod inter duos Præsentatos unum Clericum, & alterum Sacerdotem, iste institutus fuerit rejecto Clerico, ut requirit *Rot. in Farfen. Canonicatus 11. Decembris 1711. §. Quidquam coram R. P. D. meo Crispo, & in sæpius laudata Melphiten. Beneficii 21. Jun. 1712. eodem §. Nec robur coram R. P. D. meo Lancetta.*

Sublata prima parte obreptionis innixæ reticentiæ qualitatibus Sacerdotalis, faciliùs evertitur altera desumpta ab eo, quòd Pontifici subtitutum fuerit Jacobum Marengum ultra medietatem vocis Patronorum, esse etiam Compatronum, uti natum, & incolam Parochiæ Sancti Lucæ, quibus jus præsentandi fuerat relictum, atque ob id præferendum in assequutione hujus Cappellaniæ; Etenim animadvertebatur Juspatronatus activum reservatum non fuisse illis de Parochia, seu Vicinis uti singulis, sed tamquam unum corpus constituentibus, in quibus terminus Juspatronatus non spectat ad quamlibet personam singulariter sumptam, nec quisque licitè potest sibi uti Patrono prælationem adsciscere, sed residere dicitur penès ipsam Universitatem in genere ad hoc ut Patroni censeantur singuli, non uti singuli, sed uti universi, ut bene unum Casum ab altero distinguendo censuere *Lap. allegat. 78. num. 4. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. part. 2. quæstion. 2. artic. 8.*

sub num. 17. Vivian. eodem tractat. lib. 8. cap. 2. num. 2. Card. de Luca pariter de jurepatr. disc. 34. num. 12., & testatur Rota decis. 82. num. 4. par. 7. rec.

Atque ex his à primo vitio obreptionis ducto à taciturnitate, & prætermessione veri procedendo ad secundum subreptionis promanantis ab expositione falsi optimè subsistit expressio facta in supplicatione Cerioli pro obtinenda derogatione alterius medietatis vocum, quod ipse præsentatus à Præposito dictæ Ecclesiæ habebat pro se vocis medietatem, ut inquit *antecedens decisio* §. *Hujusmodi* non refragante duplici objecto, sub quo scribentes pro Marengo eam redarguere conabantur: Altero scilicet, quòd translata omnimoda animarum Cura hujus Ecclesiæ in Patres strictioris Observantiæ in eos translatum judicari debeat etiam Juspatronatus in modum, ut non remanserit penes Præpositum sæcularem, & altero quod ubi adhuc apud istum continuaverit nihilominus memoratus Præpositus sæcularis non constituat de per se medietatem vocis, ex quo versetur in Jusrepatronatus relicto Rectori, & Vicinis, quibus propterea cum competat jure Collegii, & Universitatis nullum aliud jus queat Rector sibi asserere nisi uti caput principale vicinorum, ac unà cum illis.

Quandoquidem istiusmodi assumptum in utraque sui parte collabescit, ad quem effectum satis profectò esset ultimus status hujus Cappellaniæ in persona Joannis Baptistæ Ravasii ultimi possessoris, juxta illum enim palàm sit, quod Præpositus sæcularis, præsentavit seorsim à vicinis pro una voce, & sic pro medietate Jurispatronatus, & quamvis idem Ravasius coram Ordinario non exhibuerit nisi præsentationem de se factam à vicinis, ejus negligentia in producendo etiam nominationem Præpositi nil detraxit quasi possessioni jam ei quæsita ex impleta præsentatione juxta *Calderin. conf. ultim. vers. si ergo Rota coram Duran. decis. 74. num. 58., & coram Uald. decis. 79. num. 7. & in recent. decis. 136. num. 38. part. 19.* Ex qua sanè præsentatione cum innegabile sit, quod idem Præpositus constitutus revera fuerit in quasi possessione præsentandi pro dicta medietate ad *Text. in cap. cum Ecclesia Sutrina de election. Garz. de Benefic.*

fic. part. 5. cap. 5. num. 55. & tradit Rota coram Priolo decis. 113. num. 19., & in Melvitana jurispatronatus 23. Januarii 1708. §. Qualificatissimus coram bon. mem. Omanna; Emergit exindè plenissima justificatio narrativæ expositæ in Literis Apostolicis, in quibus unicè inspicitur, quod præsentationes fiant à Patronis illis, qui reperiantur in quasi possessione præsentandi, ut ad ornatum *Text. in celebri cap. consultationibus de jurepatr.*, semper respondit nostrum Tribunal, ut videre est in *recent. decis. 73. à num. 17. par. 11.* & plenius in *Ostunen. Beneficii 3. Decembris anni præteriti coram R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Governatore, & in Papien. Rectoria 10. pariter Decembris ejusdem anni §. Utriusque cum seq. coram Me*; Et in specie ad effectum præservandi gratiam ab obreptione *Rot. cor. Cavaler. dec. 540. num. 8. & in recent. dec. 162. n. 31. par. 12. & in Cracovien. Archidiaconatus 12. Februarii 1700. §. Pariformiter coram Rmo dell'Olmo.*

Verùm occurrendo etiam distinctim uni, ac alteri objecti membro, quatenus translatio Curæ in Patres Reformatos minoris observantiæ fundari velit in concessione eis facta de Ecclesia, domo, ejusque juribus, ruit illico assumptum, quia appellatione dictorum jurium comprehendendi non potest jus hoc Parochiale, & translatio interpretari congruè valet, quàm de juribus temporalibus annexis ædificiis materialibus Ecclesiæ, & domus, ut aliàs restrinxit *Rota in Firmana jurisdictionis super reservatis 15. Aprilis 1701. §. Non officiente coram Reverendiss. D. Decano*: Quatenus verò inferri prætendatur à translatione exercitii curæ Animarum penès prædictos Religiosos, argumentum minoris habet relevantiæ non solum ob ipsam naturam, & essentiam curæ habitualis, ac tituli Præposituræ, quitamquam prorsus distinctus, & separatus à mero exercitio curæ actualis non potest ipsius nomine usurpari, & ob id optimè continuare quibat penès antiquum Præpositum sæcularem, ut in his terminis observavit *Rota in Recineten. Beneficii 10. Martii 1702. §. Hinc inanis coram clar. mem. Card. Caprara*, sed manifestius, quia in ipsa translatione hujus exercitii curæ explicitè cautum fuit de nullo inferendo

præjudicio Præposito sæculari, ejusque successoribus in dicta Præpositura quoad titulum præfatæ Ecclesiæ, & quoad fructus, redditus, & proventus, ex qua quidem literali præservatione, nefas esset dubitare, quod sicuti jus præsentandi est in fructu principali Præposituræ, ita antiquo Præposito censeatur reservatum, ut prosequitur *decisio R. P. D. mei Lancetta §. Ultra quod cum seq.* ubi ulterius adnotatur alterum obstaculum, quod in acquisitione juris hujusmodi præbet eidem Religiosis eorum altissima paupertas.

Nec major impendendus est labor in submovenda postrema parte reposita in
30 simultanea vocatione Rectoris, & Parochianorum; Huic enim intellectui apertè adversatur litera ipsius foundationis jus præsentandi reservans *Rectori, & Vicinis, seu Parochianis ejusdem Ecclesiæ* -- per quam ideo duæ voces æquales constitutæ dicuntur, quarum altera Rectori, altera verò competat Parochianis, ut ex *punctuali decisione Rota coram Crescent. 4. de jurepatr.* Inculenter statuitur in *decisione præfata §. Hujusmodi*; Absque eo quod antedicta æqualis divisio in duas voces impediatur à verbis subsequentiis -- *vel majori parte eorum* -- Ea enim non qualificant illam vocis partem, quæ in principio relicta fuerat Rectori, sed ultimam reservatam Vicinis, seu Parochianis, cui immediatè coherent, nè scilicet isti uti singuli præsentationem explerent, prout validè potuissent lege foundationis seclusa, sed collegialiter, & per modum Universitatis nominare compellerentur, ut pluribus adductis probat *dicta decisio §. Absque eo quod cum duob. seqq.* in quibus confutatur *Bursat. conf. 324.* qui denuo in oppositum circumferebatur.

31 Idque mirificè comprobatur fuit ab uniformi observantia, juxta quam anno 1613. Vicini unà cum Religioso Curato præsentantibus Franciscum Scalvum, ac è contra Præposito sæculari seorsim nominante Franciscum Brivium, non aliàs primus ex competitoribus assequi valuit Cappellaniam, quam post obtentam gratiam Apostolicam, sub explicita derogatione medietatis vocum; Ac anno 1660. non curata præsentatione à Vicinis expleta de Paulo Rota Cappellaniam possessionem ab Exequutore reportavit Jo: Baptista

ptista Ceriolus suffultus sola nominatione Præpositi sæcularis, sub qua gratiam Apostolicam impetraverat pro Præsentato cum derogatione alterius medietatis vocum; prout idem servatum fuit in præcedenti ultimo statu, ut supra fuit animadvertum; Quod autem tam certum est in jure, quam quod pro veritate debeat haberi id quod non observatum solum pluries fuit, sed in contradictorio certamine judicatum etiam reperitur? per ea, quæ tradit *Rota in Mediolanen. Prioratus super qualitate agnatio* 18. Junii 1703. *S. Omnem coram R. P. D. meo Scotto, & in Casertana Beneficii* 13. Decembris 1709. *S. Neque coram Reverendissimo Kaunitz.*

Spreta prorsus contraria observantia, quæ minùs juridicè colligebatur exadverso à pluribus actibus rursus repetitis; siquidem status anni 1481. tamen præferat Præpositum præsentasse unà cum vicinis, adhuc indicat etiam quod ipse contradistinctè ab istis vocatur Patronus, & simili modo nominaverit Paulum della Fossa; Alter anni 1564. non probat interventum Præpositi Sæcularis, sed solius Guardiani Religiosi, quem intervenire consuevisse uti caput, & pro sola directione, de qua sermo habetur in *decisione R. P. D. mei Lancetta S. Aut allegatur*; Alter anni 1698. remansit sine effectu, quia tunc per vacationem in Curia fuit de Cappellania provivus Joannes Carolus della Porta; & tandem ultimus anni 1703. apprimè retorquetur, quia in eo Præpositus Sæcularis præsentationem peregit pro integra sua medietate seorsim à vicinis, qui unà cum Superiori Religioso collegialiter præsentaverant: Quapropter nemo non agnoscit, quam parum fidentum sit memoratis actibus pro efformanda quasi possessione præsentandi pro qua documenta adeò nitida requiruntur, ut nil penitus eis objici possit juxta elementarem propositionem, de qua *Rota in dicta Melevisana juris patronatus* 13. Januarii 1708. *S. Finali coram bon. mem. Omanna, cum aliis in dicta Papien. Rectoria* 10. Decembris anni proximi præteriti *S. Et in universum coram Me.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Requisita à Fundatore in limine foundationis Canonicatus qualitate actualis Sacerdotii respectu exterorum in actu præsentationis; An dicta qualitas censeatur etiam volita respectu consanguineorum, vel potius sufficiat, quòd isti ad effectum obtinendi Canonicatum, promoveri possit infra annum, quando nullus eorum est actu Sacerdos, & an cum Consanguineis sit quoad hoc dispensandum?

SUMMARIUM.

- 1 *Beneficium respectu extraneorum potest esse actu Sacerdotale, respectu verò eorum de sanguine non actu Sacerdotale.*
- 2 *Papa in provisionibus Apostolicis solet servare leges appositas in fundatione, sed limita, ut ibi.*
- 3 *Papa facilius dispensat cum eis, qui sunt proximi atati requisite. Amplia, ut ibi.*

CASVS XV.

SEquens facti series exposita fuit in Sac. Congregatione Concilii. Maria Farrochi de loco Capranicæ sub ultimo ejus Testamento, quod condidit de anno 1647. relicto hærede usufructuario Joanne Stalpello ejus viro, post hujus obitum demandavit, ut ex omnibus suis bonis erigeretur unus Canonicatus in Ecclesia Collegiata Sancti Joannis primodiæni loci, ac voluit jussu nominandi Canonicum pro tempore spectare ad Capitulum, & Canonicos ejusdem Collegiatae, ea adjecta lege -- *li quali non possono nominar Canonico, il quale non sia Sacerdote nell'atto, che sarà nominato &c. e caso, che detto Giovanni suo marito in vita sua si contentasse erigere il detto Canonicato, e l'usufrutto di dd. suoi beni volesse applicarlo al detto Canonico, & rinunciarlo, dice, e dichiara, che sia in suo arbitrio l'elezione del Canonico per questa prima volta, e possa anche eleggerlo, anchorche*